

Programové prohlášení vlády

Praha, srpen 1998

1. Úvod

Vláda České republiky předkládá Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky své programové prohlášení jako podklad pro hlasování Poslanecké sněmovny o důvěře vládě. Na rozdíl od minulosti, kdy toto programové prohlášení bylo předkládáno současně s hlasováním o důvěře, považuje vláda za svou povinnost seznámit Poslaneckou sněmovnu s programovým prohlášením v takovém časovém předstihu, který by umožňoval toto prohlášení zevrubně analyzovat. Tímto způsobem vyjadřuje vláda svoji úctu k zákonodárnému sboru a své přání s Poslaneckou sněmovnou účinně komunikovat.

Programové prohlášení je rozčleněno do pěti základních částí. Ve druhé části definuje vláda cíle, k jejichž naplnění chce svou politikou přispět. Ve třetí části je definována výchozí situace vlády. Konečně ve čtvrté, nejpodrobnější části, předkládá vláda svoji představu konkrétních opatření, jež chce zejména formou návrhů zákonů předložit Poslanecké sněmovně a následně Senátu tak, aby bylo možné uskutečnit přechod od výchozí situace k vytyčeným cílům. Vláda si je vědoma, že u každého z těchto návrhů zákonů se svým způsobem bude muset znovu ucházet o důvěru Poslanecké sněmovny. Menšinová vláda nemůže uskutečňovat svůj program jinak, než na základě komunikace se všemi parlamentními stranami. Vláda věří, že jí předkládané návrhy zákonů budou posuzovány podle jejich věcného obsahu, a že se jí v podmínkách parlamentní demokracie podaří potřebný souhlas získat.

2. Cíle

Vláda považuje za svůj integrální cíl přispět k tomu, aby se česká společnost stala společností vzdělání, spoluúčasti a solidarity a v tomto smyslu se přeměnila v moderní společnost jednadvacátého století. Vláda si je vědoma toho, že tohoto cíle nelze dosáhnout bez aktivní součinnosti všech občanů České republiky, a je si vědoma i omezení vládní politiky, vyplývajících ze svobodné individuální činnosti těchto občanů. Dlouhodobý proces nutné modernizace české společnosti kromě toho nelze uskutečnit pouze v horizontu čtyřletého funkčního období této vlády. Přesto je vláda přesvědčena, že bez přítomnosti dlouhodobé vize rozvoje české společnosti by její politika byla nedostatečně zakotvena, a že je její povinností pokusit se takovou vizi formulovat.

Myšlenka společnosti vzdělání vychází z předpokladu, že základním produkčním faktorem se v současné době stává kvalifikace občanů. Jen taková společnost bude dlouhodobě úspěšná v mezinárodní soutěži, která dokáže investovat do celoživotního vzdělávání svých občanů a v tomto smyslu do rozvíjení jejich schopností. Vláda odmítá myšlenku, že by naší základní komparativní výhodou v celosvětové soutěži globalizované společnosti mohla být levná pracovní síla. Naopak, domnívá se, že můžeme prorazit efektivním využíváním kvalifikované a dobře placené pracovní síly s vysokou produktivitou práce. Sociální investice, investice do lidského kapitálu či do rozvoje lidského potenciálu vláda považuje za nejúčinnější formu vládních investic. Tuto formu, zejména v podobě investic do vzdělání, chce vyjádřit i ve svých rozpočtových prioritách tak, aby se naše společnost postupně stávala znalostní společností.

Spoluúčast občanů na správě věcí veřejných pak vláda pokládá za způsob využití lidského potenciálu, jeho odblokování oproti podmínkám odcizené, v podstatě pasívní společnosti. Spoluúčast chápe jako motivační a inspirační faktor, přispívající ke zvyšování produktivity práce rozšířením počtu nositelů inovací, ale i jako základnu pro sebevědomí občanů, projevující se jejich participací na řízení politických celků. Spoluúčast vyžaduje decentralizaci, uplatnění principu subsidiarity, obvyklého v Evropské unii, komunikaci mezi zaměstnanci a zaměstnavateli, navazující mimo jiné na úspěšné podnikatelské tradice baťovského typu. Lze říci, že právě společnost spoluúčasti je plnohodnotnou občanskou společností.

Konečně společnost solidarity je uplatněním principu sociální soudržnosti, vyhýbáním se zbytečným konfliktům při jednostranné polarizaci zájmových skupin. Vláda se hlásí k zásadě solidarity mladších se staršími, protože každý z nás jednou zestárne. Hlásí se k solidaritě zdravých s nemocnými, protože každý z nás může onemocnět. Proklamuje solidaritu bohatších s chudšími, protože nikdo nemůže být zbaven své lidské důstojnosti. Z tohoto hlediska chce vláda rozvíjet myšlenku trvalého a mnohostranného sociálního dialogu a jako jeden z partnerů se tohoto dialogu aktivně účastnit. Není možné, aby například přístup ke vzdělání nebo poskytnutá zdravotní péče závisely na jiných parametrech, než jsou schopnosti uchazeče o vzdělání nebo stav zdravotního ohrožení. Ekonomické možnosti země budou přitom samozřejmě vždy omezovat kapacitu poskytovaných veřejných služeb v těchto oblastech.

Trvalým sporem mezi levicovými a pravicovými vládami je spor o proporcích mezi veřejným a soukromým sektorem. Vláda odmítá ideologický fundamentalismus, který v komunistické podobě vedl k eliminaci soukromého sektoru. Vláda však nesdílí ani ultraliberální názory na omezování veřejného sektoru. Hlásí se k myšlence Evropské unie o trvalém partnerství mezi oběma sektory a je si vědoma toho, že v konkrétní praktické politice je nutné vždy znovu hledat křehkou a v čase se měnící rovnováhu mezi nimi. Nedomníváme se, že je vhodné, aby ekonomické subjekty, jejichž posláním je maximalizace zisku, zůstávaly v rukou státu, a stejně tak se nedomníváme, že subjekty, poskytující veřejné služby, by měly neomezeně podléhat neviditelné ruce trhu. Vláda zastává názor, že tržní mechanismus je účinný především při krátkodobé alokaci zdrojů. Oblasti, kde je výrazné časové zpoždění mezi investicí a jejím efektem - jako je například vzdělání nebo základní výzkum - by podle názoru vlády měly být součástí veřejného sektoru. Přitom si je vláda vědoma toho, že hranice mezi oběma sektory je neostrá, a že její vymezení bude předmětem trvalých diskusí.

Důraz na dlouhodobé zakotvení své politiky hodlá vláda demonstrovat tím, že v případě vyslovení důvěry rozpracují jednotlivá ministerstva do konce prvního čtvrtletí 1999 dlouhodobé rozvojové koncepce svých resortů včetně čtyřletého legislativního plánu. Potřebujeme koncepci bytové, energetické i dalších politik stejně tak, jako vedle jednoročního zákona o státním rozpočtu potřebujeme alespoň střednědobý rozpočtový výhled. K tomu nás ostatně zavazují i požadavky Evropské unie, předpokládající existenci takových koncepcí.

3. Výchozí situace

Současný stav české společnosti je důsledkem vývojových tendencí, které jednak charakterizovaly přibližně čtyřicetileté období komunistického režimu, jednak prvních osm let po svržení tohoto režimu. V době komunismu se trvale prohlubovala a narůstala diskrepance mezi ekonomickou výkonností tehdejšího Československa na jedné straně a vyspělými zeměmi na straně druhé. Jestliže před druhou světovou válkou patřilo Československo mezi

deset nejúspěšnějších zemí světa, komunistický režim toto pořadí postupně výrazně zhoršil. Není zapotřebí opakovat důvody, které k tomu vedly: vytvoření nesvobodné společnosti byrokratické diktatury, společnosti s absentující zpětnou vazbou, která by spočívala na demokratické kontrole moci, společnosti, otevírající prostor průměrným a podprůměrným a potlačující každého, kdo si dovolil projevit odlišný názor.

Dosud nám chybí systematické zhodnocení prvních osmi let po listopadové revoluci roku 1989. Je pochopitelné, že po čtyřicetileté přetržce komunistické diktatury byly oslabeny demokratické instinkty a otevřel se prostor pro mnohdy naivní a jednostranná řešení. Příliš brzo jsme se prohlásili za jakéhosi premianta střední Evropy, aniž by pro to existovaly racionální důvody. Vyjdeme-li z dnešní situace, musíme konstatovat, že země, které jsme dříve trvale předstihovali - zejména Polsko a Maďarsko - se v současnosti vyznačují rychlým ekonomickým růstem, zatímco v České republice dnes v zásadě existuje ekonomická stagnace, někdy považovaná za hospodářskou krizi.

Nastupující vláda zdědila situaci, charakterizovanou poklesem ekonomického výkonu (hrubý domácí produkt rostl pouze o jedno procento v roce 1997 a v I. čtvrtletí 1998 byl tento růst dokonce záporný), snižováním životní úrovně, měřené poklesem reálných mezd (zejména ve veřejném sektoru), nárůstem nezaměstnanosti s příslušnými regionálními důsledky a zdvojnásobením státního dluhu oproti před rokem uváděným oficiálním údajům (ztráty Konsolidační banky, České inkasní, České finanční a dalších institucí). Neprůhlednost kapitálového trhu vedla k odlivu zahraničních investorů. Životní úroveň významných sociálních skupin - zejména starobních důchodců a mladých rodin - je dnes nižší než v roce 1990. Narůstá sociální napětí, projevující se zejména v akcích odborových svazů. Byly vyčerpány prostředky, soustředěné z výnosů tzv. velké privatizace, aniž by došlo k žádoucí restrukturalizaci průmyslu a zemědělství. Rozpočtový deficit pro konec roku 1998 byl minulou vládou odhadnut na dvacet miliard korun. Krátce řečeno, jsme u snědeného krámu.

Vláda neuvádí tyto údaje, aby si vytvořila alibi pro úspornou rozpočtovou a obecně hospodářskou politiku. Považuje pouze za nutné seznámit veřejnost se skutečným stavem věcí a proto je odhodlána do konce roku 1998 předložit veřejnosti i Poslanecké sněmovně komplexní inventuru stavu české společnosti, nezatíženou ideologickým balastem a opřenou o tvrdá statistická data. Tato inventura má zmapovat i míru našeho vnitřního dluhu a definovat vzdálenost, která nás dělí od průměrné úrovně zemí Evropské unie, abychom nepropadali iluzím o míře našeho zaostávání. Vláda vychází z toho, že jakákoli, byť sebesložitější situace je řešitelná: pouze nesmíme lakovat věci naružovo, budovat Potěmkinovy vesnice a musíme si umět přiznat byť i velmi nepříjemnou pravdu.

4. Navrhovaná opatření vlády

Vláda České republiky se plně hlásí k myšlenkám společenské transformace, zahájené listopadovou revolucí 1989. Současně je odhodlána ve svém programu přispět ke korekci těch chyb a omylů, které se v průběhu této transformace nakupily a které přispěly ke zmíněné ztrátě ekonomické dynamiky a narůstajícímu sociálnímu napětí. V následujících subkapitolách vláda předkládá konkrétní navrhovaná opatření v jednotlivých oblastech. Přesto však považuje za účelné shrnout ta opatření, jež považuje za zásadní:

Zesílení boje proti ekonomické kriminalitě, která se projevuje daňovými a úvěrovými podvody, praním špinavých peněz, korupcí a dalšími formami. Odstranění situace, kdy dlužník je zvýhodňován před věřitelem, a kdy neplatiči jsou nedostatečně postihováni.

Důslednější kontrola kapitálového trhu s cílem zvýšení jeho průhlednosti, zpřísnění sankcí a vynutitelnosti zákonů, uzavření legislativních mezer, umožňujících obohacování se v rozporu s tradiční podnikatelskou etikou. Prověření podezřelých finančních operací včetně minulých privatizačních kauz. Zákonná úprava financování politických stran, bránící jejich závislosti na hospodářských nátlakových skupinách, boj proti politické korupci, prováděný obdobným způsobem, jako v zemích Evropské unie (viz například italská akce Čisté ruce). Vláda přitom jednoznačně zdůrazňuje, že tyto aktivity nesmí mít charakter jakýchkoli politických čistek. I proto považovala vláda za podstatné, aby ministrem spravedlnosti nebyl člen žádné politické strany.

Reforma veřejné správy, zahrnující předložení řady zákonů, naplňujících již přijatý ústavní zákon o vytvoření vyšších územně samosprávných celků. Odpolitizování státní správy přijetím zákona o státní službě tak, aby byl stabilizován státní aparát, zvýšena jeho výkonnost a odstraněna jeho závislost na krátkodobých politických tlacích. Redukce státní správy v těch oblastech, kde se projevuje její byrokratická přebujelost. Předložení návrhů zákonů, umožňujících rozšíření spoluúčasti občanů (referendum, ombudsman, zaměstnanecká participace). Daňová a rozpočtová reforma, posilující ekonomické kompetence místních a regionálních samospráv.

Oživení ekonomického růstu aktivní průmyslovou, zemědělskou a proexportní politikou. Podpora vstupu zahraničních investic. Dokončení privatizace bankovního sektoru do konce roku 2000 s využitím privatizačních výnosů především pro podporu bytové výstavby. Dokončení deregulace cen do konce roku 2002 sociálně průchodným způsobem a na základě regulace přirozených monopolů. Změna rozpočtových priorit zvýšením podílu výdajů na školství a infrastrukturní investice s vysokým multiplikačním efektem.

Zrychlení adaptace naší legislativy na normy Evropské unie. Spolupráce v rámci NATO nejen ve vojenské oblasti, ale i v oblasti vědy, výzkumu a hospodářství včetně uplatnění nových možností našeho zbrojního průmyslu. Rozšíření regionální středoevropské spolupráce včetně úsilí o vytvoření nadstandardních vztahů se Slovenskou republikou.

Přijetí Sociální charty Rady Evropy. Zvýšení minimální mzdy takovým způsobem, aby v souladu s touto chartou zajišťovala život nezávislý na sociálních dávkách a motivovala k přijetí práce. Rozšíření nabídky pracovních příležitostí systematickou organizací veřejně prospěšných prací. Posílení mechanismu tripartitního vyjednávání a vytvoření trvalého sociálního dialogu s cílem zabezpečit i v obtížných ekonomických podmínkách sociální smír.

4.1 Demokratický právní stát

Vláda považuje za prvořadou prioritu svého úsilí naplnění všech atributů demokratického právního státu v České republice. Demokratický právní stát vnímá jako stát, který svým právním řádem a jeho skutečnou uplatnitelností poskytuje všem občanům i právníckým osobám rovný přístup k právům a svobodám zaručeným Listinou základních práv a svobod a ratifikovanými úmluvami o lidských právech, jako stát, který je bezvýjimečně vázán zákony a slouží občanům a poskytuje jim jistotu svobodného rozhodování o jejich přítomnosti i budoucnosti. Jako stát, ve kterém ústřední místo zaujímají tyto hodnoty: svoboda, rovnost, spravedlnost, demokracie, tolerance k odlišnostem a především solidarita se slabšími, ohroženými a bezbrannými, jako základní princip politiky usilující o vytvoření emancipované společnosti. Jde o vytvoření právního rámce, který omezí produkci nejružnějších diskriminací, nezaměstnanosti a vylučování větších skupin občanů z civilizačního prostředí. Cílem vlády je

humanizace společenských vztahů a změny, které povedou k prohlubování sociálního rozměru transformace i demokracie, jako záruky svobodného sebeurčení občanů.

Vláda si je vědoma hlubokého deficitu v procesu celkové harmonizace právního řádu ve vztahu k právu Evropské unie a nehodlá se smířit se současným naprosto neuspokojivým stavem vynutitelnosti práva. Stejně tak si je vědoma oprávněné kritiky naší i zahraniční veřejnosti, vztahující se k nedostatku právní regulace privatizace, podnikání a nakládání s majetkem státu, které se spolu s dalšími faktory podílely na poklesu hrubého domácího produktu, zastavení ekonomického růstu a ztrátě konkurenční schopnosti domácích podniků, provázené nedůvěrou zahraničních investorů. Za nejaktuálnější úkol proto vláda považuje okamžitý zásah proti ekonomické kriminalitě a proti prorůstání organizovaného zločinu do dalších společenských struktur a všem formám ekonomické kriminality. Vláda je rozhodnuta v mezích všech dostupných prostředků zlepšit fungování justiční soustavy dříve než předloží legislativní návrhy k jejímu celkovému zefektivnění. V rámci nezbytné přestavby právního řádu zpracovává komplexní plán legislativní činnosti na období čtyř let, přičemž mezi základní legislativní kroky, se kterými se obrátí na Parlament České republiky, budou patřit i kroky vyžadující ústavní zákony:

přijetí České republiky za řádného člena Evropské unie bude vyžadovat změnu Ústavy, která vyjádří princip priority evropského komunitárního práva před právem vnitrostátním;

vláda předloží návrh na doplnění Ústavy o institut veřejného ochránce lidských práv a svobod (tzv. ombudsman), který bude stejně jako ve většině členských států Evropské unie soustavně sledovat stav a úroveň dodržování lidských práv, bude navrhopvat potřebné změny právního řádu a v konkrétních případech bude iniciovat řízení před správním, obecným nebo ústavním soudem;

vláda připraví celkovou reformu správního řízení a v návaznosti na ní i reformu správního soudnictví tak, aby bylo jednak obecně dostupné a aby přezkoumávalo i akty samosprávných celků (obcí i krajů). V této souvislosti zváží, zda bude nezbytné zřídit Nejvyšší správní soud, který Ústava předpokládá anebo zda požádá Parlament o jeho vypuštění z Ústavy s tím, že správní soudnictví zůstane součástí soustavy obecného soudnictví.

V oblasti tvorby a aplikace právního řádu považuje vláda za hlavní prioritu posílení právního vědomí cestou nastolení skutečné vynutitelnosti práva. Hlavní příčinou současného zcela nepřijatelného stavu vláda spatřuje jednak v nepřehledném a nesystematickém právním řádu a v nemenší míře i v neúnosných průtahích soudních řízení, které vedly ke ztrátě důvěry občanů v právo a pořádek. Vláda je proto rozhodnuta přistoupit k řadě opatření vedoucích k zásadní změně současného stavu. Půjde především o tyto kroky:

při tvorbě právního řádu bude vláda preferovat nové komplexní zákony namísto neustálých novelizací, bude dbát na jejich soulad s ústavním pořádkem a mezinárodními smlouvami o lidských právech a svobodách. Naváže na dosavadní práce na nových kodifikacích soukromého i trestního práva tak, aby návrhy nových kodexů mohly být předloženy Parlamentu do čtyř let. Tvorbu a transformaci právního řádu podřídí nepominutelnému požadavku na harmonizaci českého práva s právem Evropské unie;

zlepšení situace v oblasti hospodářské i násilné kriminality a v boji proti organizovanému zločinu hodlá vláda dosáhnout jednak legislativními změnami (obnovení institutu trestního stíhání ve věci, zavedení trestnosti nedbalostních hospodářských deliktů, přenesení pravomoci

k vyšetřování trestných činů policistů na státní zastupitelství a obnovení institutu všeobecného dozoru státního zastupitelství v netrestní oblasti) a dále personálním posílením ozbrojených složek policie a důslednou kontrolou jejich činnosti. Od Policie ČR i od všech orgánů státní správy bude požadován nekompromisní postup ke všem projevům rasismu a etnické nesnášenlivosti;

k naplnění ústavního práva na informace budou předloženy návrhy scházejících zákonů (o hromadných sdělovacích prostředcích, o rozsahu chráněných osobních údajů a o kontrole informačních systémů), které vytvoří prostor pro uplatnění práva na informace o činnosti veřejné správy a o hospodaření státu se společnými prostředky. Vláda podpoří senátní návrh zákona o svobodném přístupu k informacím;

ke zvýšení účinnosti soudní soustavy bude vláda na jedné straně podporovat vznik a rozvoj soudcovské samosprávy a na druhé straně nebude váhat i před systémovými opatřeními, která povedou ke zrychlení a zkvalitnění soudního řízení (novela občanského soudního řádu a trestního řádu event. i novela zákona o soudech a soudcích a zákona o kárné odpovědnosti soudců) a ke sjednocení soudního rozhodování tak, aby se posílila důvěra v právo a právní jistota. Kontrolu kvality soudních rozhodnutí v netrestní oblasti bude třeba zajistit obnovením stížnosti pro porušení zákona anebo rozšířením právních podmínek i lhůt pro dovolání. Zvláštní pozornost bude věnována oblasti výkonu soudních rozhodnutí tak, aby stát skutečně poskytoval občanům účinnou ochranu jejich práv a jejich dosažitelnost v rozumné lhůtě;

novou právní úpravou vlastnictví státu a hospodaření s jeho majetkem, kontroly státní správy i orgánů místní samosprávy hodlá vláda zamezit libovůli, zneužívání pravomoci, obohacování a korupci státních úředníků i představitelů samosprávy;

zvláštní a trvalou pozornost si zaslouží právní úprava konfliktních vztahů - mezi zaměstnavateli a zaměstnanci, mezi výrobcí a spotřebiteli, mezi majiteli domů a nájemníky atd., zabezpečující demokratické, právně regulovatelné řešení konfliktů, včetně jejich krajních projevů;

vláda hodlá vytvořit specializované týmy na potírání hospodářské a kapitálové trestné činnosti, tj. zřídit finanční policii. Pro ochranu majetkových zájmů státu zřídí finanční prokuraturu.

Vláda považuje důsledné naplňování lidských práv a svobod za nedílnou součást úsilí o budování demokratického právního státu. Vláda bude usilovat o vytváření co nejširšího prostoru pro společnost svobody a solidarity, založenou na vzájemné toleranci a úctě, náboženské svobodě a politické pluralitě. Bude proto prosazovat vytvoření mechanismu pro sledování stavu dodržování lidských práv, propojeného s legislativním procesem. Zajistí, aby státní orgány sledovaly porušování lidských práv a zajišťovaly účinnou ochranu před útoky na základní lidská práva a svobody.

Vláda navrhne novelizaci zákona o nabytí a pozbytí českého státního občanství tak, aby mohli získat české občanství všichni bývalí českoslovenští občané, kteří v době rozpadu ČSFR žili a dodnes žijí na území České republiky. V souladu s existující právní úpravou vláda považuje za nepochybné české státní občanství několika desítek tisíc Čechů, kteří po rozpadu Československa nabyli volbou také slovenské státní občanství. Vláda zváží předložení návrhu zákonné změny, podle níž by mohlo být v odůvodněných případech přiznáváno dvojí občanství. Chce tak pomoci především českým občanům, kteří žijí trvale od

rozpadu ČSFR jako cizinci na Slovensku, a kteří nikoli vlastní vinou mají v Čechách i na Slovensku méně práv než ostatní občané. V této souvislosti bude vláda vážně zvažovat i zákonné vytvoření možnosti získat české státní občanství pro ty občany, kteří v exilu získali novou státní příslušnost, která se stala po r. 1992 překážkou pro znovuoobnovení českého občanství.

Dnešní členství České republiky v Radě Evropy a naše budoucí integrace v Evropské unii pomohou české společnosti překonávat některé negativní postoje k jinak hovořícím, vyhlížejícím a žijícím lidem, jimiž trpí každé izolované společenství. Vláda učiní vše pro to, aby se česká společnost v co největší přijatelné míře otevírala Evropě i světu a přetvářela se ve společnost multikulturní. Dokončí práce na nové legislativní úpravě týkající se uprchlíků, kterou se uvede současný zákon do souladu s mezinárodními normami. Cílem je dosažení stavu, který bude vyvažovat respekt k humanitárním přístupům s požadavky na omezení negativních vlivů migračních toků.

Vláda se zasadí o plné uplatňování práv příslušníků národnostních a etnických menšin. Bude dbát na důsledné dodržování a naplňování závazků a povinností vyplývajících z Listiny základních práv a svobod a především z Rámcové úmluvy o ochraně národnostních menšin. Pozornost proto věnuje všem etnickým skupinám žijícím v České republice, nicméně nejvážnější a nesporně nejsložitější problém v této souvislosti vláda vidí v soužití majoritní části společnosti s rómskou menšinou. Rómskou komunitu vláda považuje za přirozenou součást české společnosti. Občanský princip jako základ řešení tohoto problému bude doplňován specifickými programy určenými pro rómskou menšinu v těch případech, kdy dosavadní handicapy nelze překonat přístupy uplatňovanými vůči společnosti jako celku. Připraví programy, které povedou ke zlepšení informovanosti české většiny o Rómech a ke zvýšení vzdělanosti Rómů. Při řešení těchto otázek vláda hodlá spolupracovat s nejširší rómskou komunitou.

Za nezastupitelnou součást základních lidských práv považuje vláda právo na ochranu života, majetku a zdraví před pachateli trestné činnosti a proto hodlá energicky čelit všem formám trestné činnosti bez ohledu na postavení nebo původ pachatele. Pro uplatňování právní i faktické ochrany proti rasové diskriminaci a dalším rasově motivovaným činům bude prosazovat využívání nejen trestního postihu zvlášť nebezpečných útoků podle již platných ustanovení trestního zákona, nýbrž i správních způsobů ochrany před diskriminací. Vláda je odhodlána důsledně plnit všechny závazky plynoucí z Mezinárodní úmluvy o odstranění všech forem rasové diskriminace a prosazovat jejich dodržování. Bude dávat přednost prevenci a nejrůznějším sociálním a kulturním programům určeným nejen Rómům, ale i jiným etnickým skupinám obyvatelstva. Rozhodně a důsledně bude vystupovat proti xenofobii, kulturní a sociální netoleranci a jakýmkoli rasistickým projevům. Bude dbát na to, aby státní orgány postupovaly důsledně v represii vůči pachatelům rasově motivovaných trestných činů.

4.2 Hospodářská politika

Základním předpokladem dosažení žádoucího obratu ve vývoji ekonomiky je podstatné zvýšení transparentnosti ekonomického prostředí a ekonomických vztahů v české ekonomice. Vedle nastolení vlády práva patří mezi podstatné prvky vytvoření transparentního ekonomického prostředí, urychlené dobudování státního informačního systému (SIS), který zpřístupněním údajů o všech podnikatelských subjektech, jejich aktivitách a majetkových vazbách v rozsahu, který je běžný v zemích EU významně zlepší postavení podnikatelské a

občanské veřejnosti při uzavírání obchodních a dalších hospodářskoprávních vztahů. Vláda zároveň zásadním způsobem zprůhlední veřejné finanční toky včetně dotací, vládních garancí za úvěry a finanční toky v tzv. transformačních institucích, granty, a rovněž veřejné finanční toky z nevládních zdrojů včetně zdrojů EU (v rámci programu PHARE a v budoucnosti z dalších fondů EU).

Dalším podstatným prvkem zvýšení transparentnosti ekonomických vztahů je oblast vlastnických práv. Vláda se pevně ujme správy zbývajících majetkových podílů státu v obchodních společnostech. Za tímto účelem připraví a uskuteční transformaci Fondu národního majetku, jejímž obsahem bude jeho přeměna a případně, pokud se to ukáže jako vhodné, též vytvoření zcela nové instituce za účelem aktivního výkonu vlastnických práv státu. Důsledné prosazování vlastnických práv státu a jejich aktivní výkon budou předpokladem pro další restrukturalizaci a revitalizaci podniků se státní účastí a pro jejich privatizaci, která zpravidla bude součástí procesu restrukturalizace. V procesu privatizace se vláda bude řídit osvědčenými postupy, známými z vyspělých tržních ekonomik. Vláda zároveň vyvine úsilí k odstranění zbývajících negativních vlivů experimentu kupónové privatizace. Vláda zrovnoprávní jednotlivé vlastnické sektory v ekonomice, přičemž zejména odstraní přetrvávající diskriminaci družstevnictví a uvede v život moderní evropskou koncepci spolupráce a vzájemné součinnosti soukromého a veřejného sektoru. V souladu s trendem posilování participativních forem řízení a vlastnictví ve světě vláda posílí prvky zaměstnanecké spoluúčasti v obchodních společnostech a navrhne zákon o daňové podpoře zaměstnaneckého vlastnictví akcií v akciových společnostech. Vláda se zasadí o projasnění pravidel správy korporací, a to zejména jejich uvedením do souladu s evropskými modely správy korporací, který odpovídá našim historickým tradicím a zkušenostem.

Důležitou součástí zvýšení transparentnosti ekonomických vztahů bude politika postupné deregulace tzv. přirozených monopolů a vytvoření konkurenčního tržního prostředí. V oblasti tzv. přirozených monopolů (zejména rozvody energií, tepla, vody apod.) bude vláda prosazovat právní úpravu, která umožní právně regulovat ceny tak, aby nebyly nepřiměřené, a výhledově navrhne legislativní úpravu, která umožní podnikání v těchto oblastech i na neziskovém principu a zachová rentabilitu v závislosti na množství, kvalitě produktu a co nejnížší ceně pro spotřebitele. V oblasti ostatních monopolů se vláda zasadí o důsledné dodržování předpisů soutěžního práva a ochranu trhu antidumpingovým zákonem. Oba druhy monopolů bude třeba důsledně cenově i nákladově kontrolovat. Vláda urychleně připraví vytvoření efektivního regulačního rámce a zřídí instituci nezávislého regulátora v oblasti telekomunikací a v oblasti výroby a distribuce elektrické energie a zemního plynu. Regulace lokálních monopolů ve výrobě tepla bude přenesena v maximální možné míře na orgány regionální samosprávy. Na tyto kroky naváže uvolnění vstupu konkurence do uvedených odvětví a postupná cenová deregulace. Předpokladem pro uskutečnění deregulací tzv. přirozených monopolů bude zpracování dlouhodobých státních koncepcí rozvoje uvedených oblastí. K zajištění uvedených úkolů předloží vláda v roce 1999 nový telekomunikační a energetický zákon.

Zásadním úkolem vlády bude koncepční založení národohospodářské politiky na střednědobém makroekonomickém a fiskálním rámci a dlouhodobých strategických koncepcích v jednotlivých oblastech národního hospodářství (energetika, doprava, bytová výstavba). Za tímto účelem vláda zřídí stálý orgán vlády pro hospodářskou strategii jako koordinační orgán pro práce na dlouhodobých a střednědobých prognózách, od nichž bude v budoucnosti nezbytné v souladu s požadavky a praxí EU odvíjet formování ucelené hospodářské politiky státu.

4.2.1 Veřejné finance

V oblasti veřejných financí bude vláda usilovat o dlouhodobě vyrovnanou soustavu veřejných rozpočtů. Zároveň vláda připraví nezbytnou reformu systému veřejných financí.

Pro reformu soustavy veřejných financí vláda navrhne základní právní rámec, definovaný novými rozpočtovými pravidly pro stát, regiony i obce. Integrální součástí rozpočtů budou několikaleté rozpočtové výhledy. Zcela nezbytné je korektně stanovit výši státního dluhu a jednoznačná pravidla pro jeho obsluhu, stejně jako v rámci inventarizace současné hospodářské situace ČR kvantifikovat rozsah tzv. skrytého, věcného zadlužení ekonomiky, spočívajícího zejména v dlouhodobé podkapitalizaci veřejné infrastruktury.

Zásadním prvkem reformy veřejných financí bude reforma daňové soustavy. Cílem reformy daňové soustavy je vedle zohlednění připravovaného vzniku samosprávných regionů především aproximace české daňové soustavy k postupně harmonizovaným daňovým soustavám v EU. Regiony budou ve velké míře financovány přímo, a to prostřednictvím podílů na přímých daních. Vláda si je vědoma toho, že záměry reformy daňové soustavy vyžadují změny platného zákonodárství, které vláda Parlamentu ČR postupně předloží. Ve svých návrzích bude vláda vycházet z těchto principů:

vláda nezamýšlí zvyšovat sazby daně z příjmu. V dlouhodobém horizontu za předpokladu dostatečné míry samofinancování regionálních a místních samospráv hodlá vytvářet prostor pro jejich případné snížení. Přitom alokace výnosů daně z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti bude prováděna podle místa stálé provozovny zaměstnavatele; obdobný klíč bude použit rovněž v případě části výnosu daně z příjmu právnických osob. Vláda bude prosazovat rychlé zavedení systému zrychleného odpisování investic a podstatné zvýhodnění leasingu komplexních investic (včetně stavební části);

u daně z přidané hodnoty bude usilovat o postupnou harmonizaci sazeb s normami EU. Strategickým cílem vlády je přitom posun sazeb daně z přidané hodnoty do pásma, odpovídajícího příslušným směrnici EU;

vláda navrhne takové úpravy spotřebních daní, aby se míra zdanění, zejména u paliv, dlouhodobě přiblížila standardům EU;

daň z nemovitostí jakožto jeden z významných příjmů obcí bude vládou přehodnocena tak, aby tento zdroj byl posílen, nikoliv však na úkor neúměrných sociálních dopadů;

v souladu s dovršením daňové reformy do podoby vyhovující směrnici EU vláda předpokládá využití mechanismu ekologických daní.

Spolu s reformou daňové soustavy vláda připraví zásadní zefektivnění správy daní a poplatků. Vedle novelizace zákonné úpravy je třeba uskutečnit důsledné organizační změny ve správě daní s postupným přechodem k modelu nezávislého státního orgánu. Součástí reformy správy daní bude i obnovení majetkových příznání u majetků přesahujících 10 mil. Kč formou vládního návrhu novely zákona o správě daní a poplatků.

Dále vláda navrhne zákon o povinném zavedení registračních pokladen s cílem minimalizace úniku daně z přidané hodnoty. Pro zjednodušení výběru daně z příjmů fyzických osob vláda navrhne uplatnění daňových paušálů. V této souvislosti považuje vláda za nezbytné předložit

Parlamentu ČR návrh zákonné úpravy povinného bezhotovostního platebního styku nad hranici stanovenou podle analogických úprav v členských zemích Evropské unie.

Další zásadní kultivaci vyžadují finanční trhy, o jejichž účinnou regulaci a další rozvoj bude vláda intenzívně usilovat. Zdokonalení regulace a právní úpravy finančních trhů si vyžádá rozsáhlou legislativní práci (bankovní zákon, zákon o pojišťovnictví, zákon o dluhopisech, zákon o cenných papírech a řada dalších) včetně dobudování dozoru nad finančními trhy. V této souvislosti je rovněž třeba zdůraznit nutnost další privatizace části stávajících podílů státu v komerčních bankách, jejichž základním kritériem bude zajištění dlouhodobých národních zájmů ČR v rámci její integrace do EU.

Mezi přední úkoly resortu financí bude konečně patřit kontrola sporných případů privatizace a boj s korupcí.

4.2.2 Průmyslová politika a podpora podnikání

Hospodářská politika vlády se bude orientovat, aniž by ztrácela ze zřetele význam vnitřní a vnější rovnováhy, na podporu hospodářského růstu, založeného na modernizačních investicích a jimi vyvolaném růstu souhrnné národohospodářské produktivity i všech dílčích produktivit.

Za tímto účelem vláda přijme opatření směřující k podpoře přímých investic, a to jak zahraničních, tak domácích. Navazující na politiku předchozích vlád bude vláda rozvíjet existující systém podpory zahraničních přímých investic včetně rozvoje činnosti agentury CzechInvest. Zároveň vláda provede reformu politiky odpisů hmotných a nehmotných investic spočívající ve významném urychlení odpisů.

Vláda vytvoří ucelený systém proexportní politiky, založený na rozvoji činnosti agentury CzechTrade, Exportní, garanční a pojišťovací společnosti (EGAP) a České exportní banky (ČEB). Vláda vypracuje koncepci teritoriální exportní politiky. V souvislosti s ní vláda posílí význam obchodních zastoupení na zastupitelských úřadech a podpoří vznik a rozvoj zahraničních zastoupení (kancelář) agentury CzechTrade. Vláda bude usilovat o účast ČR v mezinárodních teritoriálních rozvojových bankách (Asijská rozvojová banka aj.). Vláda dále vybuduje systém podpory exportu prostřednictvím dlouhodobých úvěrů za výhodných podmínek na konkrétní vývozní projekty, jakož i prostřednictvím ostatních přímých i nepřímých forem podpory, jež jsou v souladu s mezinárodními závazky ČR.

Vláda urychleně vypracuje koncepci politiky podpory konkurenceschopnosti českých výrobců a poskytovatelů služeb se zvláštním zřetelem na zpracovatelský průmysl jakožto rozhodující zdroj exportní výkonnosti české ekonomiky. Klíčovou součástí politiky podpory konkurenceschopnosti bude program restrukturalizace a revitalizace skupiny rozhodujících průmyslových podniků, jehož součástí bude rovněž privatizace případných vlastnických účastí státu na těchto podnicích. Vláda podpoří další činnost Českomoravské záruční a rozvojové banky a v případě potřeby bude iniciovat vznik dalších specializovaných rozvojových institucí.

Vláda dále vypracuje ucelený program podpory malého a středního podnikání v souladu s praxí vytvořenou v zemích Evropské unie. Zvláštní zřetel bude vláda klást na podporu malých inovativních podniků. Vláda podpoří činnost Agentury pro rozvoj podnikání a regionálních

rozvojových agentur. Podporu drobného a středního podnikání vláda považuje za jednu ze základních součástí své regionální politiky.

Vláda bude v rámci své vnitřní a zahraniční politiky posilovat prestiž českého průmyslu a zpracuje konkrétní průmyslovou, energetickou a obchodní politiku, jejíž součástí budou konkrétní rozvojové programy. Bude posilována úloha vlastního průmyslového výzkumu a vývoje. Zejména zpracovatelský průmysl bude podpořen cíleně vytvářenými mimorozpočtovými fondy, včetně strukturálních. V tomto směru se počítá s využíváním finančních prostředků EU poskytovaných v rámci přístupového partnerství. Vláda se zároveň zaměří na takové moderní formy průmyslové politiky a politiky podpory konkurenceschopnosti, jako je vytvoření systému národní politiky jakosti.

Vláda urychleně vypracuje dlouhodobou energetickou koncepci orientovanou na snižování energetické náročnosti v podnikové sféře i v domácnostech a respektující strategické zájmy státu i zájmy konečných spotřebitelů. S energetickou politikou úzce souvisí konkretizace surovinové politiky se zaměřením na snižování surovinové náročnosti výroby.

Důležitou oblastí, které bude vláda věnovat systematickou péči, je ochrana spotřebitele a přijetí takové spotřebitelské politiky, jež odpovídá praxi obvyklé v EU. Dopravení harmonizace legislativy a institucí v oblasti normalizace, metrologie a zkušebnictví je další odpovědností vlády.

Český průmysl musí participovat na příležitostech, které se nabízejí v souvislosti se vstupem do NATO. Vláda bude podporovat prosazení účasti českého průmyslu na dodávkách nejen pro vlastní armádu, ale i pro potenciální uspokojení potřeb armád členských zemí NATO. Zejména v této oblasti bude důsledně uplatňovat politiku tzv. "offsetů".

Důležitým cílem českého hospodářství a průmyslu je začlenění naší země do hospodářských a politických struktur Evropské unie. Vláda bude pokračovat v harmonizaci právních předpisů, v přizpůsobování obchodní politiky a průmyslové sféry. Tyto kroky musí být voleny tak, aby při začleňování nedošlo k destrukci celých oblastí domácího průmyslu, ani dalších odvětví národního hospodářství a k otřesům ve společnosti. Proto bude vláda pozorně sledovat postup vyjednávání a porovnávat jej se skutečnou realitou vnitřních podmínek integračního procesu.

4.2.3 Doprava a spoje

Vláda zajistí v sektoru dopravy a spojů rozpracování a dopracování dopravní politiky v oblasti železniční, silniční, vodní, letecké dopravy a integrované osobní i nákladní přepravy. Přijme dále rozsáhlá opatření pro zkvalitnění služeb v oblasti telekomunikací, radiokomunikací a pošt.

Provede transformaci Českých drah respektující podmínky účetního oddělení železniční infrastruktury od vlastního provozu. Umožní současně partnerství veřejného a soukromého sektoru v oblasti rozvoje – soukromý kapitál umožní nahradit jinak nedostupné veřejné prostředky.

Vláda bude věnovat pozornost zvyšování bezpečnosti dopravního provozu, zkvalitňování dopravní obslužnosti a ekologizaci dopravy.

K zajištění uvedených cílů vláda nad rámec již přijatých souhrnných opatření k realizaci usnesení vlády ČR o dopravní politice:

předloží návrh zákona na vytvoření Fondu dopravy ČR v návaznosti na etapové plné zpoplatnění dopravní cesty (s důrazem zejména na silniční dopravu) a další prvky harmonizace daňového systému se systémem EU. Současně umožní zkvalitnit základní dopravní obslužnost, na níž má každý občan nárok jako na součást svých sociálních a občanských práv. Vytvoření vlastních prostředků státu je předpokladem využití nabízené pomoci Evropské unie;

dopracuje podmínky účasti veřejných rozpočtů na dopravní obslužnosti území v návaznosti na zásady, přijaté EU;

vypracuje na základě přijaté dopravní politiky dlouhodobou strategii rozvoje železniční, silniční, vodní, letecké a integrované dopravy, zahrnující příslušnou legislativu a ekonomické a jiné nástroje k jejich prosazení;

bude dbát o dodržování technických parametrů vozidel, jejich přípustného vytěžování a opatření proti nadměrnému převisu nabídky kapacity dopravních prostředků nad poptávkou.

Také spoje pokládá vláda za oblast veřejných služeb dostupných pro každého občana. Současně bude vytvářet předpoklady pro přechod k informační společnosti a pro rozvoj telematiky jako využití informací pro zkvalitnění a zhospodárnění dopravních procesů. Vláda klade důraz na zkvalitnění komunikačního systému, postupné uplatňování informačních dálnic, maximální zpřístupnění internetu a výrazné zkvalitnění poštovních služeb.

K zajištění uvedených úkolů předloží vláda Parlamentu ČR novelu zákona o drahách, o transformaci ČD, novelu zákona o pozemních komunikacích, zákon o integrovaných přepravních systémech, zákon o telekomunikacích a zákon o poštovních službách. V dopravě a spojích zabezpečí doplňky všech již přijatých zákonů, které jsou nutné k odstranění odchylek proti legislativě EU a které by byly na překážku čerpání grantů z EU na programy a projekty k podpoře národního programu přípravy na vstup do EU. Posléze půjde i o předpoklad zajištění kompenzace za náklady a ekologickou zátěž, které bude vystavena ČR z dopravních důsledků integrace Evropy.

4.2.4 Zemědělství

Základním programovým cílem vlády ČR v oblasti zemědělství je ukončit zmenšování rozměru a ekonomického propadu zemědělství a zabránit další devastaci venkovského prostoru. Vláda bude proto v souladu s regionálními rozvojovými programy vytvářet podmínky pro zvýšení úrovně a rozsahu kvalitní zemědělské produkce především v produkčních oblastech. Na druhé straně podpoří ekologickou stabilitu, osídlení a funkčnost venkovských oblastí i v zemědělsky nevýhodných přírodních podmínkách.

S ohledem na přibližující se termín vstupu ČR do EU bude provedena harmonizace právních norem a předpisů. V zemědělství a zpracovatelském průmyslu budou rozvíjeny programy investičních a modernizačních podpor s cílem přiblížit úroveň konkurenceschopnosti těchto odvětví úrovni EU.

Vycházejíc z principů Společné zemědělské politiky EU vláda zpracuje koncepci agrární politiky směřující ve svých cílech především k:

zabezpečení potravinové bezpečnosti z domácích zdrojů;

vyrovnání nerovnoprávného postavení zemědělských prvovýrobců jako cenových příjemců na trhu;

zohlednění podnikatelského znevýhodnění zemědělství daného stanovištními podmínkami, omezeními z důvodu veřejného zájmu a příkázanými režimy hospodaření;

podpoře mimoprodukčních a environmentálních funkcí zemědělství včetně ekologického zemědělství a nepotravinářského využití zemědělské produkce.

Vláda bude usilovat o uplatnění efektivní regulace trhu se základními agrárními komoditami při zajištění přijatelné cenové úrovně pro výrobce i spotřebitele. Za tím účelem bude vytvořena nová intervenční organizace nahrazující Státní fond tržní regulace. Rovněž bude podpořen proces vytváření odbytových družstev, obchodních sdružení a organizací za účelem narovnání vztahů mezi producenty, zpracovateli a obchodními sítěmi. Budou navržena legislativní opatření k nápravě platebního režimu za zemědělské produkty a potravinářské zboží.

Součástí koncepce agrární politiky bude rovněž zvýšení účinnosti a rozsahu podpor a dotací sloužících jako systémový mimocenový nástroj úhrady multifunkčnosti zemědělství, stabilizace cen potravin a udržení příjmů zemědělců. V rámci srovnání podmínek s EU bude navrženo přijetí tzv. zelené nafty.

Vláda se zasadí o podporu agrárního exportu a pronikání produkce na nové trhy, a to licenční politikou a vytvářením srovnatelných podmínek pro zahraniční obchod se zemědělskými a potravinářskými výrobky jako v ostatních vyspělých zemích. Za využití zemědělského zákona a uzavřených mezinárodních dohod bude uplatněna účinnější ochrana domácího agrárního trhu před pronikáním nekvalitní, nadstandardně subvencované nebo podvodně deklarované zemědělské a potravinářské produkce na náš trh.

Budou přijata potřebná legislativní a další opatření pro dokončení restitučních a transformačních procesů. Budou vytvořeny podmínky pro prodej státní půdy za výhodných podmínek pro uživatele - prvovýrobce. Bude zpracována potřebná legislativa pro eliminaci spekulativních prodejů a nákupů na trhu s půdou.

Vláda ČR považuje lesy za významné celospolečenské vlastnictví s jejich nejen hospodářským, ale i ekologickým a sociálním rozměrem. Lesní hospodářství bude orientovat na trvalý rozvoj produkčních a mimoprodukčních funkcí lesa. Podpoří účelnou restrukturalizaci domácího dřevozpracujícího průmyslu.

Vláda si je rovněž vědoma nutnosti harmonizace zájmů ochrany vod jako nenahraditelné složky životního prostředí a jejich významu k uspokojování individuálních a celospolečenských potřeb. Prioritním úkolem bude příprava návrhu nové vodohospodářské legislativy včetně zkvalitnění systému protipovodňové ochrany.

Pro zajištění kontinuity i perspektivy podnikání v zemědělství, lesním a vodním hospodářství bude podpořeno odborné školství, výzkum a věda.

4.2.5 Regionální rozvoj a bydlení

Vláda zpracuje strategii regionálního rozvoje ČR, která vezme v úvahu i význam ekonomicky a sociálně stabilizovaného venkova. Regionální politika, která je významným faktorem ekonomického růstu se stane, jako tomu je v zemích EU, její výraznou prioritou. Vláda bude v rámci své národohospodářské politiky uskutečňovat těsnou evropskou regionální a přeshraniční spolupráci. Zároveň zajistí prostřednictvím programů problémových regionů racionální a účelné využití prostředků PHARE a strukturálních fondů Evropské unie. Úloha vlády v regionálním rozvoji bude realizována ve spolupráci všech příslušných ministerstev a v těsné součinnosti s územními orgány.

Významným nástrojem regionální politiky je financování veřejných investic, jejich prostorová alokace a efektivní využívání odvětví stavebnictví.

Byt a bydlení jsou pro rozvoj občana nezastupitelnou hodnotou, kterou nelze přenechat jen živelnému působení trhu. Zabezpečení bydlení je zájmem veřejným i soukromým. Trh s byty musí být proto trhem státem usměrňovaným. Politika bydlení bude vycházet z povinnosti státu učinit vše pro zabezpečení dostupného a přijatelného bydlení pro všechny občany. Součástí záměrů vlády je rozsáhlá právní úprava bydlení, která je obvyklá ve všech vyspělých státech.

Prvořadým úkolem je překonání dlouhodobé krize bytové výstavby při respektování všech forem vlastnictví. Proto vláda bude usilovat o výrazné zvýšení podílu investic do bydlení na HDP formou nepřímé i přímé podpory výstavby soukromých i nájemních a družstevních bytů.

Zároveň vláda předloží návrh zákona na zřízení státního fondu rozvoje bydlení a přijme opatření k širšímu využití fondů rozvoje bydlení v obcích. Z jejich prostředků lze poskytovat podporu následujícím programům:

obcím na výstavbu technické infrastruktury;

na podporu výstavby dostupných nájemních bytů;

vlastníkům zdevastovaných bytových domů pro financování jejich oprav a modernizaci včetně oprav vad panelových domů. Prostředky budou poskytovány na základě objektivního posouzení stavu domů a zdůvodněné individuální žádosti.

Vláda dále zpracuje:

souhrn návrhů v daňové oblasti zvýhodňující investice do bytové výstavby, oprav a modernizace bytového fondu;

návrh právní úpravy bydlení, která umožní efektivní fungování trhu s byty, vyváženě zakotví práva a povinnosti pronajímatelů a nájemníků a práva a povinnosti podnájemníků. Zároveň přijme opatření proti spekulacím s bytovým fondem;

opatření k zajištění uceleného systému informací o bytovém fondu a jeho využití;

návrh novelizace zákona č. 72/1994 Sb., o vlastnictví bytů, s cílem odstranit nedostatky v úpravě postavení společenství vlastníků a družstev;

opatření k výraznému zvýšení podpory výstavby nájemních bytů s využitím neziskového principu;

návrh nové právní úpravy a vytvoření ekonomického prostředí pro přístup družstev ke státní podpoře výstavby i investic do stávajícího družstevního bytového fondu;

návrh racionální regulace cen v bydlení v souladu se mzdovým vývojem a novelizace zákona o příspěvku na bydlení s respektováním skutečných nákladů, ale i se zachováním motivační funkce k hledání přiměřenějšího bydlení;

opatření k posílení spoluzodpovědnosti obcí za bytovou politiku;

opatření, která zřetelně zlepší přístup k bydlení především mladým lidem (startovací malometrážní byty);

ve spolupráci s představiteli místních samospráv dlouhodobý komplexní program bytové výstavby a politiky, který bude vycházet z našich ekonomických možností a potřeb.

Vláda ČR považuje odvětví stavebnictví za významné růstové odvětví národního hospodářství. Jeho rozvoj přináší významné multiplikační efekty v navazujících odvětvích průmyslu. Předpokladem je obnovení jeho hospodářského růstu a dosažení intenzity stavění obvyklé v zemích Evropské unie. K tomu přispěje podpora investování do bytové výstavby, dopravní a technické infrastruktury a veřejných investic.

Cestovní ruch představuje významnou část zdrojů státního rozpočtu. Proto vláda ČR zpracuje koncepci státní politiky cestovního ruchu, zajišťující jeho rozvoj. Pro zajištění tohoto cíle vytvoří vláda legislativní prostředí, systém ekonomických nástrojů a zásady mezirezortního přístupu.

4.3 Sociální oblast

4.3.1 Sociální politika

Vláda považuje vyvážený sociální systém za klíčový faktor zdravého rozvoje společnosti. V zájmu úzké spolupráce se sociálními partnery zvýší význam tripartitních jednání a hodlá s nimi uzavřít dlouhodobý pakt sociální stability. Vláda předloží Parlamentu ČR urychleně ke schválení Evropskou sociální chartu. Připraví návrh nového zákoníku práce.

Podporou vytváření nových pracovních příležitostí bude vláda usilovat o co nejnižší míru nezaměstnanosti. Zvláštní pozornost bude věnovat regionům postiženým vysokou mírou nezaměstnanosti a skupinám občanů ohrožených dlouhodobou nezaměstnaností. Vláda přizpůsobí systém rekvalifikací novým potřebám trhu práce. Vytvoří komplexní systém vzdělávání, rehabilitace a celoživotní pracovní a společenské integrace zdravotně postižených občanů.

Prioritami vlády v příjmové politice je dosažení stavu, kdy se na nákladech i na výnosech ekonomické transformace budou rovnoměrněji podílet všechny skupiny obyvatelstva, a růst

reálných mezd. Vláda spolu se sociálními partnery dohodne systém vyjednávání o platech v rozpočtové a příspěvkové sféře. Vláda postupně zvýší minimální mzdu nad úroveň životního minima. Vláda podpoří záměr zvýšit úroveň dávek nemocenského pojištění jejich přizpůsobováním mzdovému vývoji a připraví nový systém úrazového pojištění.

Vláda bude při valorizacích usilovat o zvýšení kupní síly důchodců a její postupný návrat na úroveň roku 1989. Považuje průběžně financovaný základní systém důchodového pojištění za rozhodující nástroj pro zajištění důstojné životní úrovně lidí v důchodovém věku. Bude přitom pokračovat v odstraňování jeho nedostatků a usilovat o jeho dlouhodobou stabilitu. Vláda oddělí financování a organizaci důchodového pojištění od státního rozpočtu při zachování garančních funkcí státu. Umožní vznik zaměstnavatelských penzijních fondů založených na neziskovém principu.

Vláda bude usilovat o odstranění všech forem diskriminace, zejména o to, aby ženy měly nejen právně, ale i reálně rovné příležitosti na trhu práce, v rodině i ve veřejném životě. Stát se bude podílet spolu s rodiči na vytváření příznivých podmínek pro výchovu mladé generace a její úspěšný start do života, proto mj. obnoví poskytování přídatku na dítě všem dětem.

Sociální pomocí bude prostupovat zásada vytváření lidsky důstojných životních podmínek při pozitivním principu svobodné volby sociálních služeb všem občanům, včetně etnických a ostatních menšin. Vláda zváží úpravu systému sociálních dávek a sociální pomoci tak, aby více motivoval ke vzdělávání, ke zvyšování kvalifikace a k úsilí o získání práce.

4.3.2 Vzdělání

Péči o vzdělávání považuje vláda za svou prioritu. Vytváření podmínek k tomu, aby co nejvíce lidí mohlo, chtělo a umělo maximálně rozvíjet své schopnosti je klíčem ke vzdělanostní a informační společnosti třetího tisíciletí.

Vláda chápe vzdělanost jako výsledek optimální činnosti institucí i osobního úsilí. Považuje ji za rozhodující faktor hospodářského rozvoje a za zdroj politické stability společnosti. Vnímá její určující vliv na hodnotovou orientaci občana, způsob uvažování, chování a jednání. Proto se plně hlásí k odpovědnosti za školskou a vzdělávací politiku i za její výsledky. Role státu při vytváření podmínek pro zajištění rovnosti v přístupu ke vzdělávání, kvality a koncepce vzdělávání i ochranu dětí a mládeže před nežádoucími vlivy je nezastupitelná.

Prioritu vzdělávání vláda konkrétně promítne do své rozpočtové politiky posilováním kapitoly školství s cílem dosáhnout do roku 2002 jejího 6 % podílu na HDP. Navýšené rozpočtové zdroje budou určeny zejména pro:

rozvoj vědy a vysokého školství;

řešení motivace a mzdové situace pedagogických pracovníků;

řešení dlouhodobého deficitu a stabilizaci situace v oblasti provozních nákladů;

posílení investic do infrastruktury.

Vláda bude usilovat o to, aby vzdělávací systém ČR přispěl svým dílem k získání plného členství země v EU, a to zejména využitím účasti ve vzdělávacích programech EU. Bude

podporovat další rozvoj všeobecného i odborného vzdělávání s cílem usnadnit plné uplatnění kvalifikací na evropském trhu práce. Dopracuje transformaci školského systému tak, aby vyhovoval měnícím se potřebám sociálně a ekologicky orientovaného tržního hospodářství a současně odpovídal připravovanému regionálnímu uspořádání ČR.

Proto vláda:

provede - v součinnosti se sociálními partnery na regionální úrovni - takové změny v síti škol a oborech vzdělávání, které odpovídají reálným požadavkům s důrazem na rozvoj technického a učňovského školství a potřebám trhu práce;

předloží zákon o vzdělávání, kterým bude řešit problematiku regionálního vzdělávání komplexně a nahradí opakovaně novelizované tři školské zákony;

v návaznosti na letos přijatý zákon o vysokých školách dokončí legislativní a organizační změny v oblasti vysokoškolského vzdělávání.

4.3.3 Věda a výzkum

Schopnost společnosti nalézat nové poznatky a osvojovat si je, využívat moderní technologie a vychovávat odborníky na světové úrovni je předpokladem zvyšování hmotné i duchovní úrovně státu.

Vláda proto společně s vědeckou obcí, podniky a uživateli připraví národní politiku výzkumu a vývoje vycházející z mezinárodně přijatých závazků, která bude srovnatelná s politikami vyspělých zemí a bude orientována zejména na:

nalezení priorit výzkumu a vývoje, zaměřených v průmyslu na proexportně nejvýkonnější obory a na obory nezbytné pro dlouhodobý ekologicky orientovaný hospodářský rozvoj;

podporu oborů s vysokou mezinárodní úrovní zejména na vysokých školách, potřebných pro rozvoj vzdělanosti národa, zdraví a bezpečnosti občanů a dalších potřeb společnosti;

podporu transferů vědeckých a technických poznatků;

sladění systému státní podpory a legislativy s Evropskou unií formou nového zákona o výzkumu a vývoji a zajištění podmínek pro jeho dodržování.

4.3.4 Tělesná výchova a sport

Vláda si je vědoma významu sportu a tělesné výchovy. Považuje je za významný společenský fenomén a prostředek prevence zdraví občanů, tedy i nižších nároků na zdravotní péči. Z tohoto důvodu bude podporovat aktivní provozování sportu jako prostředku účelného využívání volného času se zvláštním zřetelem na aktivity mládeže, který významnou měrou napomáhá v prevenci sociálně patologických jevů. Sportovní reprezentaci státu chápe jako významný prostředek propagace České republiky i jako motivační faktor národní hrdosti a vlastenectví. Vzhledem ke směřování do EU považuje za nezbytné přistoupit k Evropské chartě sportu. Aktivity tělovýchovných sdružení a sportovních svazů bude podporovat především úpravou legislativy i daňové soustavy tak, aby uspokojovala povahu sportovních organizací jako neziskových a usnadňovala finančně jejich činnost, zejména provozování

tělovýchovných a sportovních zařízení. Za prvořadý úkol proto považuje, v návaznosti na reformu veřejné správy, připravit ucelený systém podpory sportu a tělesné výchovy i oblasti mimoškolní zájmové činnosti dětí a mládeže (včetně dořešení majetku spravovaného FDM) se všemi legislativními, finančními a institucionálními nástroji.

4.3.5 Zdravotnictví

Zdraví občanů vláda chápe jako veřejný zájem, zdroj a bohatství společnosti a podmínku dobré kvality života, nikoli pouze jako soukromý zájem a statek. Cíle stanovené Světovou zdravotnickou organizací pro evropské země pokládá za závazné, zejména dosažení větší rovnosti jednotlivých skupin občanů ve zdraví. Významnější omezení solidarity ve financování zdravotní péče je proto pro vládu ve vztahu k občanům s nízkými příjmy, nemocným a starým, nepřijatelné. Naproti tomu odmítá solidaritu při poskytování prostředků a služeb z veřejných prostředků určených na zdravotnictví, pokud jsou přepychové nebo významně nepřispívají k zachování života a udržení zdraví.

Růstu nákladů a poklesu kvality poskytované péče chce vláda zabránit racionalizačními opatřeními. Prioritou bude odstranění trvajících chaosu a libovůle. Veřejné prostředky vkládané do zdravotnictví musí být pod důslednou veřejnou kontrolou. Proto vláda bude dbát na hospodárnost zdravotnických zařízení v nakládání s veřejnými prostředky. Vláda hodlá zavádět standardizaci dostupnosti, personálního a materiálního vybavení a kvality poskytované péče. Bude klást důraz na racionalizaci sítě zdravotnických zařízení s koncentrací nákladné péče s jejich jasným postavením a definovanou odpovědností. Vláda bude prosazovat zákonné garance dostupnosti zdravotní péče s odpovědností státu a příslušných územních celků a účelnou rajonizaci zdravotnických zařízení při zachování možnosti svobodné volby zdravotnického zařízení. Zvláštní pozornost bude věnovat racionalizaci v oblasti lékové politiky. Plánování a regulace sítě musí být korektní s objektivními pravidly. Vláda bude dbát na zajištění dostupnosti služeb a poskytnutí možností pracovního uplatnění kvalifikovaných zdravotníků i po event. zrušení zařízení.

Vláda bude klást důraz na dlouhodobý rozvoj péče na základě koncepce jednotlivých oborů a systematické celoživotní vzdělávání zdravotníků.

Vláda bude dbát na minimalizaci neefektivních nákladů, např. spojených se správou fondu pojištění a to i cestou sloučení zdravotního a nemocenského pojištění.

Vláda bude podporovat rozvoj využívání informačních technologií ve zdravotnictví při zajištění ochrany osobních dat.

Vláda bude zlepšovat podmínky pro uplatňování prevence, propagaci zdravého životního stylu, podporu zdravého životního prostředí a jejich kontrolu. Vláda bude prosazovat evropské normy práv pacientů do legislativy a praxe. Cílem vlády je, aby zdravotnictví kvalitně sloužilo občanům, aby byla zaručena odbornost, etické jednání a respektována lidská důstojnost pacientů.

Vláda bude usilovat o přiblížení poměru mezd zdravotníků ve vztahu k průměrné mzdě k poměru, který je obvyklý v zemích Evropské Unie.

4.3.6 Kultura

Česká kultura je svobodná a demokratická, neuvěřitelně široká, pestrá a mnohvrstevná. Zdaleka přitom nejde pouze o kulturní aktivity podporované státem, jehož úkolem samozřejmě nadále zůstává vytvářet podmínky pro pluralitu kultury a pro její rozvoj, včetně kultury neprofesionální.

I když v současné těžké hospodářské situaci není možno očekávat podstatný nárůst finančních prostředků do resortu kultury, na straně druhé si ale vláda uvědomuje, že snižování rozpočtu na kulturu by mohlo vážně ohrozit samotnou existenci některých státních kulturních organizací, ještě více zhoršit současné nedostatečné financování obnovy a údržby památkového fondu, způsobit rozpad kulturní infrastruktury a vyřadit ze života společnosti základní kulturní funkce.

Před vládou tak stojí jeden ze základních úkolů v oblasti kultury a to je zajištění jejího vícezdrojového financování. Z tohoto důvodu hodlá vláda předložit parlamentu zákony, které by tuto situaci pomohly řešit a jejichž přijetí by umožnilo financování kultury i ze zdrojů mimo státní rozpočet.

Dalším důležitým úkolem vlády bude vnést řád a pořádek do oblasti legislativy zabývající se kulturou, doplnit chybějící právní normy, novelizovat přežitě reálně socialistické zákony a zajistit kompletní vypracování mediální legislativy včetně stanovení účinné kontroly médií parlamentem, aniž by byla na straně druhé ohrožena jejich nezávislost a zároveň zajistit kompatibilitu všech těchto zákonů s podmínkami EU.

Před vládou stojí v oblasti kultury také zásadní transformace všech jejich rozpočtových a příspěvkových organizací a to již s výhledem na zřízení VÚSC.

Pokud se týče záchrany kulturního dědictví, stojí před vládou sice nepopulární, ale nutně rozhodnutí. Kritériem pro posouzení nemovité kulturní památky by nemělo být pouze její stáří, ale také její kulturně historická hodnota. Vláda v režimu památkové péče nebude dělat rozdíly mezi památkami církevními a ostatními a plně bude v tomto směru respektovat odborná posouzení. V této souvislosti odmítá jakékoli ideové či ideologické ovlivňování a politizaci tohoto problému.

Vláda nehodlá pokračovat v exekutivním převodu státního majetku na církve s výjimkou arizovaného majetku. Převod podmiňuje přijetím zákona o státním majetku. Vyzývá církve k dialogu a diskusi, jejichž výsledkem by měl být i legislativní návrh řešení vztahu státu a církví včetně způsobu jejich financování.

4.3.7 Životní prostředí

V ochraně životního prostředí bude vláda prosazovat princip trvale udržitelného rozvoje při současném respektování souvislostí ekonomických, sociálních a mezinárodních. Na základě jednoho z principů zemí Evropské unie - principu integrity ochrany životního prostředí s ekonomickými aktivitami - zahrne aspekty ochrany životního prostředí v připravovaných hospodářských koncepcích.

Vláda naváže na vše pozitivní, co bylo dosud vykonáno v oblasti životního prostředí a šetrného nakládání s přírodními zdroji. Uvědomuje si však, že stanovení konkrétních, adresných kroků právě v oblastech hospodaření se surovinami či v programech úspor energií nás teprve čekají. Tak, jako nelze žít nad poměry, není ani v oblasti nakládání s přírodními

zdroji přípustné žít na úkor příštích generací. Proto jako první opatření při novelizaci právních předpisů určujících nakládání s neobnovitelnými přírodními zdroji - nerostnými surovinami - bude vláda novelizovat zákon o ochraně a využití nerostného bohatství a zákon o geologických pracích. Tím zdůrazní racionální využití nerostných surovin a zároveň posílí vliv obcí i majitelů pozemků na rozhodování o průzkumu a těžbě ložisek nerostných surovin.

V oblasti odpadového hospodářství a využití druhotných surovin je nezbytné vedle úpravy nakládání komunálním odpadem definovat v rámci novely stávajícího zákona o odpadech pojem druhotná surovina. Tímto nezbytným krokem napomůže vláda v podmínkách tržního hospodářství k využití odpadů.

Uvážlivé využití krajiny a čerpání přírodních zdrojů je podmínkou trvale udržitelného života jednotlivce, obce i celé společnosti. Proto bude přehodnocena působnost ústředních orgánů státní správy v územním plánování a lesním a vodním hospodářství s důrazem na vyvážené přírodní podmínky akceptující využití stále vzácnějšího přírodního zdroje - prostoru. Ve vazbě na toto přehodnocení bude předložen nový zákon o vodách. V souladu s tím, vláda předloží návrh změny zákonné úpravy územního plánování, která nově vymezí působnost ministerstva životního prostředí ve využívání území. Takto zákonem danou regulací využití území, provázanou s dalšími složkami životního prostředí - ochranou půdy a vodním hospodářstvím - je možné zpřísnit pravidla pro využívání území včetně zátopových ploch.

V rámci posuzování dopadů činností a staveb na životní prostředí bude předložen nový zákon o posuzování vlivů na životní prostředí.

Český průmysl nemá na nutnou obnovu technologií, které by méně čerpaly přírodní zdroje a znečišťovaly životní prostředí, dostatečné finanční zdroje. Ke snížení úvěrové zátěže na tyto účely bude v mnohem větší míře než doposud využit stávající mimorozpočtový zdroj - Státní fond životního prostředí.

Jedním z nástrojů, jimiž lze podpořit zároveň ochranu životního prostředí i efektivitu výroby jsou environmentální systémy řízení podniků. Vláda podpoří zavádění těchto systémů a předloží právní úpravu prevence průmyslových havárií.

Budou přijaty nové zásady poskytování finanční pomoci při živelných pohromách. Budou přijaty předpisy, které začlení ochranu přírodních zdrojů do připravovaného zákona o krizových situacích. Zákon o krizových situacích bude zahrnovat nejen ochranu lidských životů, ale bude popisovat i ochranu důležitých přírodních zdrojů, jako jsou např. zdroje vod.

V ochraně přírody zaměří vláda svou činnost na zkvalitnění role státu. Předloží například zákon o správě chráněných krajinných oblastí. Po zvážení navrhne další velkoplošná chráněná území, jako je např. návrh na zřízení národního parku České Švýcarsko. Vláda bude prosazovat ochranu ekosystému.

Minulá léta nám však zanechala i zásadní a doposud neřešené otázky. Jednou z nejsložitějších je otázka dostavby jaderné elektrárny Temelín. Vláda bude při svém rozhodování vycházet především ze závěrů komise, ustavené na základě usnesení vlády č. 465 z 1. července t.r. a složené z našich i zahraničních expertů.

4.4 Vnitřní bezpečnost, obrana, zahraniční politika

Jmenováním pověřeného místopředsedy vláda vytvořila základní předpoklad pro úzkou a trvalou koordinaci odpovědných rezortů pro tuto oblast.

Prioritou je projednání a schválení Národní bezpečnostní strategie a z ní vycházejících legislativních opatření. Jsou to především zákony navazující na ústavní zákon o bezpečnosti ČR. Tím se vyřeší jeden z dluhů předcházejících vlád. Bezpečnostní rada státu bude připravovat a předkládat kvalifikované podklady pro rozhodování vlády v oblasti zahraniční politiky, obrany a vnitřní bezpečnosti.

4.4.1 Bezpečnost

Ochrana práv občanů, jejich svobod, života, zdraví a majetku je jednou ze základních povinností státu a vláda je pevně rozhodnuta tuto povinnost splnit. Stejně rázně však bude chránit i zájmy celospolečenské, zájmy státu, včetně ochrany státního majetku a zájmy zahraničních subjektů, osob, investorů a států v rámci plnění mezinárodních závazků.

Vláda urychleně připraví novelizace a přijetí příslušných zákonů za účelem zrychlení a zkvalitnění trestního řízení a zvýšení možnosti postihu ekonomických trestných činů, organizovaného zločinu a obchodu s drogami, jakož i zákonů chránících kapitálový trh, malé i velké investory a vkladatele. Vláda bude usilovat o zvýšení součinnosti vyšetřovacích a soudních orgánů, aby došlo ke zkrácení doby rozhodnutí o vině a trestu od skončení vyšetřování a předání obviněného soudu.

Vláda učiní opatření ke zlepšení činnosti policie, jejího personálního složení a odborné přípravy a také sociálního a finančního zajištění policistů. Uskuteční razantní opatření proti přebujelému byrokratickému aparátu Ministerstva vnitra a policie, odstraní dvoukolejnost v jejich činnostech a zajistí naopak spolupráci jejich složek. K zajištění tohoto úkolu budou vytvořeny příslušné systémové, organizační i personální podmínky.

Vláda zajistí trvalý a účinný boj proti korupci na všech úrovních a bude trvat vždy na vyvození trestněprávní, finanční a politické odpovědnosti. Zajistí, aby boj proti obchodu s drogami a organizovanému zločinu byl prováděn se vší rozhodností odpovídající světovým standardům. Zajistí, aby v případech privatizačních a jiných rozhodnutí o převezech majetku státu, ve kterých byl ke škodě takového majetku zákon porušen, byly vyvozeny příslušné právní důsledky. Zajistí, aby taková šetření a opatření nenarušila jistoty majetkových vztahů v ČR.

Vláda považuje prevenci za úkol všech složek občanské společnosti. Pozornost bude věnovat zejména ohroženým a problémovým skupinám a teritoriím se zvýšenou zločinností. Vláda připraví systém usnadňující začlenění propuštěných odsouzených osob do společnosti. Vláda bude důsledně postupovat proti projevům rasismu, xenofobie a jiným projevům nesnášenlivosti.

Prizpůsobí také vízovou a přistěhovaleckou politiku evropským standardům ochrany zájmů státu a podnikne nezbytná opatření k odhalování trestné činnosti mezi cizineckými komunitami.

Vláda zajistí využití možností široké mezinárodní spolupráce na všech úsecích boje proti kriminalitě a praní špinavých peněz.

Vláda zajistí trvalou připravenost a akceschopnost integrovaného záchranného systému, složek civilní obrany a Správy státních hmotných rezerv ke zvládnutí průmyslových havárií a přírodních katastrof. Připraví systém trvalého výcviku záchranářů a týmů poskytujících humanitární pomoc. Pro splnění tohoto cíle budou předloženy Parlamentu příslušné zákonné normy a na Ministerstvu vnitra bude vybudováno koordinační centrum Integrovaného záchranného systému.

Podstatnou podmínkou pro vstup do NATO je důsledné naplnění nového zákona o ochraně utajovaných skutečností, který vstoupí v platnost na podzim tohoto roku. V této souvislosti je vláda připravena přijmout zásadní opatření, která se týkají zřízení, postavení a vlastního chodu Národního bezpečnostního úřadu, který bude garantovat odpovídající systém ochrany utajovaných skutečností. Tento systém bude vyžadovat plnění úkolů kvantitativně i kvalitativně odlišných od těch, které byly dosud v oblasti ochrany utajovaných skutečností realizovány.

Zjednodušení a zefektivnění zpravodajského systému bude srovnatelné s obdobnými systémy evropských států. Vláda předloží návrhy novel zákonů o zpravodajských službách, o Bezpečnostní informační službě, o Vojenském obranném zpravodajství a návrh zákona o kontrole zpravodajských služeb Parlamentem ČR.

Vláda bude využívat zpravodajský aparát k boji proti organizovanému zločinu, hospodářské a finanční kriminalitě, šíření jaderných, chemických a biologických materiálů, nelegálnímu obchodu s konvenčními zbraněmi a mezinárodnímu terorismu.

K tomuto cíli je nutné zdokonalit systém koordinace a úkolování zpravodajských služeb.

Na základě výše stanovených priorit a pro zefektivnění činnosti zpravodajských služeb a vytvoření komplexního legislativního rámce pro jejich činnost vláda:

zpracuje analýzu efektivity hospodaření zpravodajských služeb;

zpracuje analýzu struktury zpravodajského systému a navrhne jeho rekonstrukci z hlediska stanovení jednoznačné politické odpovědnosti za činnost jednotlivých zpravodajských služeb;

zlepší spolupráci mezi parlamentními kontrolními orgány a vládou;

navrhne optimální způsob zapojení zpravodajských služeb do systému krizového řízení;

předloží Parlamentu návrhy novel zákonů týkajících se zpravodajských služeb;

předloží Parlamentu návrh zákona o kontrole zpravodajských služeb Parlamentem;

navrhne jednotný legislativní rámec upravující všechny oblasti týkající se zpravodajských služeb způsobem kompatibilním se standardy NATO a EU.

4.4.2 Obrana

Za prvořadé při zajišťování vnější bezpečnosti státu považuje vláda vstup České republiky do struktur Severoatlantické aliance v roce 1999 a její následné plnohodnotné členství. Česká republika přitom bude vycházet ze závazků přijatých v průběhu akcesních rozhovorů v roce

1997 a ze závazků vyplývajících z Washingtonské smlouvy. Spolu s členskými státy NATO bude usilovat o uchování míru a stability ve světě. Bude poskytovat potřebné síly pro kolektivní obranu a jednotlivé mise aliance včetně přiměřeného zapojení do její vojenské struktury a kolektivního plánování obrany. V souladu s novými úkoly NATO se bude podílet na humanitárních operacích Aliance.

Česká republika bude pokračovat v podpoře programu Partnerství pro mír a v rozvoji spolupráce se všemi státy, se kterými nás spojují společné demokratické principy. Zvláštní pozornost bude vláda věnovat rozvoji vztahů s Polskou republikou a Maďarskou republikou. Spolu s těmito státy bude řešit konkrétní otázky ve vojenské oblasti, které mají bezprostřední vztah ke vstupu našich tří zemí do euroatlantických a evropských integračních struktur.

Obranu České republiky vláda nepovažuje za záležitost pouze armády, ale za úkol celé společnosti, všech občanů. Proto předpokládá zachování branné povinnosti. K zajištění úkolů obrany bude vláda prosazovat budování moderní armády, která bude schopna zabezpečit suverenitu státu, plnění jeho mezinárodních závazků a bude kompatibilní s armádami členských států NATO. Bude realizovat závazek postupného zvyšování vojenských výdajů o 0,1% ročně tak, aby dosáhly v roce 2000 výši 2% HDP. Přitom bude vytvářet podmínky pro rozvoj domácího obranného průmyslu.

Vláda přijme zásadní dokumenty týkající se bezpečnostní, obranné a vojenské strategie České republiky a koncepci výstavby rezortu obrany (do roku 2003 s výhledem do roku 2008). Předloží Parlamentu návrh komplexní právní úpravy týkající se obrany státu, ozbrojených sil a vojáků. Včasné přijetí těchto základních dokumentů a jejich praktická realizace přispěje i k hodnověrnosti České republiky jako budoucího člena NATO.

Hlavním úkolem armády bude příprava velitelského sboru a vojsk k realizaci úkolů souvisejících s jejím začleněním do vojenských struktur NATO, a taková modernizace výzbroje a techniky, která zajistí její kompatibilitu s výzbrojí NATO. Současně se budou realizovat sociální programy, které povedou k celkové změně vojenského prostředí tak, aby se podmínky pro službu a život vojáků postupně přiblížily na úroveň srovnatelnou s armádami NATO.

4.4.3 Zahraniční politika

Základním úkolem české zahraniční politiky je obhajoba a prosazování národních zájmů České republiky. Vláda bude usilovat o to, aby se ČR zařadila mezi aktivní činitele evropské, a v mezích možností, i světové politiky na bázi spolupráce, solidarity, lidských práv a kooperativní bezpečnosti.

Vláda se hlásí k vizi sjednocené, demokratické, prosperující a mírové Evropy bez napětí a konfliktů, Evropy svobodných občanů a spolupracujících regionů.

Vláda se zaměří na zkvalitnění informační činnosti tak, aby byla zahraniční politika výrazně podpořena českou veřejností, zejména pokud jde o začlenění ČR do Severoatlantické aliance a Evropské unie. Spolu s dobrými a stabilními vztahy k sousedním státům jsou začlenění ČR do Evropské unie a členství v Severoatlantické alianci hlavními prioritami české zahraniční politiky.

Vláda bude usilovat o to, aby dojednané podmínky vstupu do Unie odpovídaly českým národním zájmům. Vstup do Evropské unie ovlivní všechny oblasti života české společnosti i každého občana. S ohledem na závažnost tohoto kroku je vláda rozhodnuta předložit ke schválení ústavní zákon o referendu a posléze iniciovat referendum o přistoupení ČR k Evropské unii.

Vláda rozpracuje strategii vstupu do Evropské unie s cílem orientovat jednotlivá odvětví na očekávané změny. Naváže na existující národní program přípravy ČR na členství v EU, přičemž krátkodobé i střednědobé priority v přípravě na členství v Unii budou každoročně zpřesňovány. Vláda zajistí plné a efektivní využití zvýšené hospodářské pomoci, kterou Evropská unie poskytne ČR v rámci programu Agenda 2000. Zejména vytvoří podmínky pro vznik samosprávných regionálních orgánů, jejichž existence je nezbytná pro to, aby ČR získala a byla schopna absorbovat příspěvky ze strukturálních fondů Unie. Vláda je též rozhodnuta plně využít možností, které byly vytvořeny v Evropské investiční bance k financování projektů v zemích, které požádaly o členství v Evropské unii.

Vláda bude pokračovat v začleňování ČR do Západoevropské unie.

Vláda dokončí přípravy ČR na vstup do NATO. Je rozhodnuta učinit vše nezbytné, aby se ČR stala plnohodnotným členem této organizace a mohla se aktivně zapojit do jednání o strategické koncepci NATO. Vláda bude prosazovat politiku otevřenosti aliance.

Vláda přikládá velký význam dobrým vztahům se všemi sousedními státy. Zaměří se na rozvíjení nadstandardních styků se Slovenskem, s nímž nás spojují společná historie i společné zájmy a ekonomické vazby. Zásadní význam pro ČR mají vztahy s Německem. Vláda sdílí myšlenku, že perspektiva vzájemných česko-německých vztahů spočívá v jejich zaměření do budoucnosti a zakotvení na dorozumění a vzájemné shodě v rámci mírové, demokratické a prosperující Evropy. Vláda přitom vychází z nezpochybnitelnosti výsledků druhé světové války.

Vláda bude pokračovat v rozvíjení a dalším rozšiřování dosavadních dobrých vztahů s Polskem a s Rakouskem. Společně s Polskou republikou a Maďarskou republikou bude koordinovat přípravu na vstup do NATO a EU. Zasadí se o rozvíjení všestranné spolupráce se státy střední Evropy, zejména o prohloubení a rozšíření Středoevropské dohody o volném obchodu (CEFTA).

Vláda přikládá velký význam rozvoji bilaterálních vztahů s ostatními zeměmi, jak velmocemi, tak menšími státy. Trvalou pozornost bude věnovat rozvíjení těsných přátelských vztahů s USA. Nebude opomíjet rozvoj partnerských vztahů s Ruskem, Ukrajinou a státy SNS. Naváže na tradiční spolupráci s rozvojovými zeměmi.

Vláda je rozhodnuta posílit multilaterální dimenzi české zahraniční politiky.

V rámci své evropské politiky se bude ČR aktivně podílet na činnosti Rady Evropy. Podepíše Evropskou úmluvu o státním občanství a Úmluvu o ochraně osob při automatickém zpracování osobních údajů. Přistoupí k Fondu sociálního rozvoje Rady Evropy.

Vláda podpoří reformní snahy k posílení autority OSN. Je připravena podílet se v rámci svých možností na mírových operacích schválených Radou bezpečnosti OSN a posílit národní program humanitární a rozvojové pomoci.

ČR bude aktivněji využívat Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě jako významného fóra pro preventivní diplomacii a kooperativní bezpečnost.

Pro zvýšení úrovně a účinnosti české zahraniční politiky bude dbát na zajištění potřebné koordinace jak mezi ústavními činiteli, tak mezi jednotlivými resorty. Zajistí, aby česká zahraniční služba byla účinně zapojena do vnějších ekonomických vztahů a orientována zejména na podporu dvoustranné hospodářské spolupráce.

Vláda se bude aktivně podílet na činnosti mezinárodních hospodářských organizací jako jsou Světová obchodní organizace, OECD, a i Evropská banka pro obnovu a rozvoj, Světová banka, Mezinárodní měnový fond a jiné.

Príslušné orgány vlády budou udržovat těsné kontakty s krajany v zahraničí.

Vláda přijme opatření ke zvýšení profesionální úrovně a stability v zahraniční službě. Za významný nástroj k tomu považuje zákon o zahraniční službě, který předloží Parlamentu ČR ke schválení.

Při naplňování tezí zahraniční a bezpečnostní politiky je vláda rozhodnuta usilovat o konsensus se všemi rozhodujícími politickými silami země a vytvořit k tomu potřebné předpoklady. Hlásí se k otevřenému stylu zahraniční politiky. V oblasti zahraniční a bezpečnostní politiky bude respektovat kontrolní funkci Parlamentu.

4.5 Veřejná správa

Nejnáléhavějším úkolem vlády i Parlamentu České republiky je v oblasti veřejné správy naplnění ústavního zákona o zřízení vyšších územních celků (krajů) tak, aby nebyl ohrožen termín jeho účinnosti stanovený na 1.1.2000. Vláda proto neprodleně zahájí práce na potřebných územních změnách i na vytváření potřebného materiálního zázemí pro krajské orgány. Skutečný tvar i podobu budoucí samosprávné kraje získat pouze přijetím celé řady zákonů, které vymezí zejména jejich financování a hospodaření, pravomoci v oblastech jejich samostatné i přenesené působnosti, strukturu krajských orgánů a způsob voleb do nich, jakož i působnost a postavení dosavadních územních orgánů státní správy včetně okresních úřadů, které dosud plní zcela nezastupitelnou roli v oblasti výkonu územní státní správy. Vláda si je vědoma rozsahu tohoto úkolu a pokud zjistí, že stav přípravných prací provedených předchozí vládou neumožní odpovědně dokončení legislativních i organizačních prací tak, aby bylo možno ve stanoveném termínu odpovědně přikročit k naplnění ústavního zákona, bude o tom informovat veřejnost i Parlament, který v takovém případě požádá o odložení účinnosti ústavního zákona. Pro takový krok si stanoví termín projednání návrhu státního rozpočtu na rok 1999.

Vláda má v oblasti veřejné správy v úmyslu zastavit trend k neodůvodněnému nárůstu a zároveň byrokratizaci veřejné správy především těmito opatřeními:

presným a veřejně kontrolovatelným vymezením kompetencí obou linií veřejné správy, tj. samosprávy a státní správy na úrovni centra, kraje i obce. Státní správě ponechá pouze ty kompetence, které zajišťují jednotný způsob provádění přesně vymezených činností na území celého státu. K dosažení racionální dělby kompetencí bude vláda postupovat od občana a jeho potřeb k vládě a parlamentu, nikoliv naopak;

posílením koncepční úlohy vlády, která se cítí být fakticky odpovědnou za další vývoj společnosti a prosazování pozitivních vývojových trendů v ekonomické, sociální a politické úrovni země. Tuto úlohu hodlá vláda prosazovat bez dalšího nárůstu pracovníků, a to především tím, že dojde k nové dělbě kompetencí mezi vládou centrální, krajskou a místní;

vláda je rozhodnuta ve svém funkčním období vytvořit a důsledně zavést jednotný státní informační systém, přístupný občanům i institucím, který povede k celkové racionalizaci státní správy i rozhodovacích procesů v jejím rámci. S vytvořením státního informačního systému hodlá vláda spojit i propracování komplexního systému profesionální i laické veřejné kontroly a podstatně tak zvýšit její účinnost bez nárůstu počtu orgánů či pracovníků;

v systému centrálních orgánů hodlá vláda výhledově pověřit pouze jedno místo péčí o celkovou kvalitu veřejné správy, včetně řešení otázek její apolitičnosti, odbornosti a koordinace. Jedním z prvních a hlavních úkolů je vytvoření a realizace programu změn ve veřejné správě, které naše země nezbytně potřebuje nejen v souvislosti s naší přípravou a vstupem do Evropské unie.

Vláda vynaloží maximální úsilí na zastavení tendencí vedoucích k podceňování až pohrdání veřejnou správou a přispění k obratu od veřejné správy jako byrokratického orgánu, který obtěžuje občany, k veřejné správě, která občanovi slouží při vytváření podmínek jeho individuálního života i jeho života jako člena společnosti. K docílení tohoto stavu vláda:

předloží zákon o státní službě, který bude na jedné straně klást vysoké nároky na profesionální pracovníky ve veřejné správě, ale zároveň je chránit při výkonu jejich náročné činnosti;

vypracuje systém vzdělávání pracovníků ve veřejné správě, a to jak budoucích pracovníků na středních a hlavně na vysokých školách, tak stávajících pracovníků v systému celoživotního vzdělávání. Systém vzdělávání bude koordinován z toho orgánu, který bude pověřen péčí o kvalitu veřejné správy;

na úrovni územních orgánů veřejné správy vláda soustředí pozornost na kvalitní propracování dělby kompetencí ve veřejné správě, tedy jak v samosprávě, tak ve státní správě mezi centrálními orgány, krajskými a místními orgány. Při dělbě těchto kompetencí se bude vláda řídit zásadou, že státní správa má řídit to, co je třeba zajistit plošně, tedy v celé společnosti a na celém území státu stejně. Ostatní bude postupně svěřeno do kompetencí samosprávy. Na úrovni místních orgánů veřejné správy hodlá vláda podstatně posílit přímo v zákonu o obcích kompetence obcí tak, aby mohly účinněji vytvářet, případně zasahovat do vytváření podmínek pro uspokojování potřeb občanů. Týká se to především procesu sestavování a naplňování územního plánu, povolování podnikatelských aktivit a nakládání se zařízeními sociální a technické infrastruktury. Vláda považuje za nezbytné vymezit v zákoně pojem "základní majetek obce" a podstatně zpřísnit a zprůhlednit pravidla pro nakládání s majetkem obcí, zejména vymezit druhy majetku, které obec nemůže odprodat či zastavit bez odpovídající náhrady. V této souvislosti bude vláda zvažovat, zda by zákon neměl stanovit strop míry zadluženosti obcí;

při úpravě daňového zákonodárství zamýšlí vláda upravit způsob daňového určení tak, aby vzrostla jak absolutní výše příjmů obcí (vzhledem k nárůstu jejich kompetencí), tak míra pravděpodobnosti, že nastane daňová povinnost, tedy že obec peníze získá. Rozšířit možnost

výběru místních daní a poplatků a zvážit možnost rozšíření podpory podnikání obcí v obecně prospěšných oblastech, zejména při výstavbě a správě bytového fondu;

cestou podpory sdružování obcí k výkonu určitých činností, a to podpory především ze strany krajských orgánů samosprávy hodlá vláda postupně vytvářet podmínky pro dobrovolné spojování obcí do větších celků tak, aby došlo ke snížení stávající rozdrobenosti struktury obcí ve prospěch lepšího výkonu jejich kompetencí.

V řízení veřejného sektoru z úrovně veřejné správy hodlá vláda:

zpracovat celkovou koncepci veřejného sektoru a jeho jednotlivých bloků i odvětví a vyhodnotit podmínky jeho efektivnosti. Tato zpracovaná a stále obnovovaná koncepce bude sloužit jako rozhodující podklad pro sestavování dlouhodobějších rozpočtových programů;

postavit bariéry tendencím k prohlubujícím se rozdílům mezi jednotlivými kraji a okresy vytvořením systému standardů vybavenosti území zařízeními sociální a technické infrastruktury, garantované veřejnou správou. Standardy podrobovat soustavné analýze a chápat je jako dynamické;

přepracovat daňový systém tak, aby podporoval přijatou koncepci rozvoje veřejného sektoru a posílil finanční nezávislost územních a místních samosprávných orgánů. Tedy zahájit politiku odvozování veřejných příjmů od přijaté koncepce veřejných výdajů.

5. Závěr

Vláda České republiky předpokládá, že o plnění tohoto programového prohlášení bude Poslaneckou sněmovnu každoročně informovat. Vláda je připravena k nejširší komunikaci s odbornými výbory Poslanecké sněmovny při přípravě návrhů zákonů. Vláda věří, že po uplynutí jejího čtyřletého funkčního období bude moci své nástupkyni předat zemi v podstatně lepším stavu, než v jakém ji převzala.